

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **K.S.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 9 października 2025 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 3 września 2024 r., sygn. akt II K 387/24,

**uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k.
postępowanie karne wobec K.S. odnośnie do zarzucanego mu
czynu z art. 209 § 1 k.k. umarza, a kosztami postępowania w
sprawie obciąża Skarb Państwa.**

Michał Laskowski

Wiesław Kozielewicz

Waldemar Płóciennik

UZASADNIENIE

K.S. został oskarżony o to, że w okresie od początku marca 2023 r. do dnia 25 sierpnia 2023 r. w P., województwa [...], uchylał się od wykonania ciążącego na

nim obowiązku alimentacyjnego wynikającego z ustawy i określonego co do wysokości ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w P. w dniu 13 lutego 2023 r., w sprawie o sygnaturze akt III RC [...] /19, w wysokości 650 zł miesięcznie na rzecz syna K.S., przy czym łączna wysokość powstałych, wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, to jest o czyn z art. 209 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem nakazowym z dnia 21 maja 2024 r., sygn. akt II K 387/24, uznał K.S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego znamiona art. 209 § 1 k.k. w związku z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1 k.k., art. 34 § 1 i § 1 a pkt 1 k.k., art. 35 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania 30 godzin nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w stosunku miesięcznym; na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał go do bieżącej alimentacji na rzecz syna K.S. (k. 109).

Od powyższego wyroku nakazowego K.S. wniósł sprzeciw, w którym podniósł m.in, iż w dniu 4 kwietnia 2024 r. został przesłuchany w charakterze podejrzanego o czyn art. 209 § 1 k.k., zaś w dniu 2 maja 2024 r. uiścił w całości zaległe alimenty na rzecz syna K.S. (k. 122). Do sprzeciwu dołączył potwierdzenie wpłaty gotówkowej na kwotę 3900 zł tytułem alimentów za okres od marca 2023 r. do sierpnia 2023 r., w sprawie o sygn. akt III RC [...] /19, ustalonych na rzecz syna K.S. (k.123).

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 3 września 2024 r., sygn. akt II K 387/24, uznał K.S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego znamiona art. 209 § 1 k.k. w związku z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonania 30 godzin nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w stosunku miesięcznym; na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał go do bieżącej alimentacji na rzecz syna K.S. (k. 145).

K.S. wniósł apelację od powyższego wyroku (k. 157), jednakże zarządzeniem z dnia 28 października 2024 r., odmówiono jej przyjęcia, bowiem złożono ją po terminie, o jakim mowa w art. 445 § 1 k.p.k. (k. 159). Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 18 grudnia 2024 r., sygn. akt IV Kz 372/24, zaskarżone zarządzenie utrzymał w mocy (k. 189). Następnie, postanowieniem z dnia 27 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 387/24, Sąd Rejonowy w Piotrkowie

Trybunalskim nie uwzględnił wniosku K. S. o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji (k. 193). Postanowieniem z dnia 19 lutego 2025 r., sygn. akt IV Kz 40/25, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do wniesienia apelacji (k. 263).

Postanowieniem z dnia 31 marca 2025 r., sygn. akt IV Ko 38/25, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim odmówił przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie o sygn. akt II K 387/24 (k. 291).

Od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 3 września 2024 r., sygn. akt II K 387/24, kasację złożył Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył ten wyrok w całości, na korzyść skazanego K.S. **Zarzucił** rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku, naruszenie prawa karnego materialnego, to jest art. 209 § 4 k.k., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy Sąd I instancji ustalił, że K.S. dokonał jednorazowej wpłaty uiszczając w całości zaległe alimenty na rzecz syna i **wniósł** o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 3 września 2024 r., sygn. akt II K 387/24, i na podstawie art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k. umorzenie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest oczywiście zasadna. Trafnie wskazano w kasacji, że zaskarżony nią wyrok Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim dotknięty jest rażącym i mającym istotny wpływ na jego treść, naruszeniem prawa materialnego w sposób wskazany w petitum kasacji.

Zgodnie z treścią art. 209 § 4 k.k. nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1, który nie później niż przed upływem 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego uiszczył w całości zaległe alimenty. W art. 209 § 4 k.k. wprowadzono zatem klauzulę niepodlegania karze przez sprawcę przestępstwa niealimentacji w trybie podstawowym (§ 1), którą uzależniono od tego, że sprawca nie później niż przed upływem 30 dni od daty pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego, uiszczył w całości zaległe alimenty. Przy czym, nie są istotne motywy, którymi kieruje się sprawca, ani też czy jego zachowanie jest

podyktowane obawą przed grożącą mu karą, ale uiszczenie całości zobowiązania w terminie 30 dni. Przez pojęcie zaległych alimentów należy rozumieć alimenty płatne za okres objęty zarzutem (por. J. Lachowski w: V. Konarska – Wrzosek (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2020, s. 1047, J. Kosonoga, w: R. Stefański (red.), Kodeks karny. Komentarz, Warszawa 2025, s. 1484). Z akt o sygnaturze II K 387/24, Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim wynika, że K.S. został przesłuchany po raz pierwszy w charakterze podejrzanego o popełnienie czynu z art. 209 § 1 k.k. w dniu 4 kwietnia 2024 r. (por. protokół przesłuchania podejrzanego - k. 65 - 66). Następnie, w dniu 2 maja 2024 r. wpłacił na konto syna K.S. 3900 zł tytułem zaległych alimentów za okres od marca 2023 r. do sierpnia 2023 r. (por. potwierdzenie wpłaty gotówkowej - k. 123 i k. 139). Okoliczność, że K.S. w dniu 2 maja 2024 r. uiścił na poczet zaległych na rzecz syna alimentów (w sprawie III RC 462/19) 3900 zł, podnoszona była przez niego wielokrotnie na etapie postępowania sądowego (por. k. 116 - 119, k. 122 - 123, k. 139, k. 142v - 143). Bezspornym jest, że złożył on potwierdzenie uiszczenia tej kwoty, jak również przedstawił swoje stanowisko na piśmie informujące o zapłacie zaległych alimentów wraz z kopią dowodu wpłaty. Fakt ten został podniesiony również w sprzeciwie złożonym przez niego od wyroku nakazowego i został udokumentowany oryginałem wpłaty. O zapłacie zaległych alimentów, w kwocie objętych zarzutem, informował także w składanych w sprawie wyjaśnieniach, ponownie załączając potwierdzenie wpłaty.

Skoro zatem, K.S. przed upływem 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego, uiścił na rzecz syna K.S. w całości zaległe alimenty, to zachodziły przesłanki do zastosowania w niniejszej sprawie instytucji o jakiej mowa w art. 209 § 4 k.k., która ma przecież charakter obligatoryjny. Jednak, pomimo tego, że Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim dokonał poprawnych ustaleń w zakresie zapłaty przez K.S. całości zaległych alimentów w okresie 30 dni od dnia pierwszego przesłuchania w charakterze podejrzanego, czemu dał wyraz w pisemnym uzasadnieniu wyroku z dnia 3 września 2024 r., sygn. akt II K 387/24, stwierdzając, iż K.S. z tytułu zaległych alimentów dokonał jednorazowej wpłaty w kwocie 3900 zł w dniu 2 maja 2024 r. (por. k. 150), to okoliczności tej nie nadał właściwego znaczenia. Poczynione przez ten Sąd ustalenie, powinno bowiem prowadzić do zastosowania instytucji z art. 209 § 4 k.k. i skutkować, stosownie do treści art. 17 §

1 pkt 4 k.p.k., umorzeniem postępowania, albowiem ten przepis głosi, że wszczęte postępowanie umarza się, gdy ustawa stanowi, że sprawca nie podlega karze.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k., orzekł jak w wyroku.

Michał Laskowski Wiesław Kozielowicz Waldemar Płóciennik

[WB]

[a.ł.]